

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félfoldal 16 kor. stb.

Felolós szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A föld.

A háboru tartama alatt már sokszor tapasztaltuk, hogy mennyire igaz a régiek mondása: a történelem az élet tanító mestere. Eddig inkább elvontan ismertük, most, amikor a háboru rávezet erre, meg arra a tapasztalatra, most ez az ismert életté lett bennünk. Kilenc hónapos küzdelmünk kezd velünk megbecsülneni a földet, melyen lakunk, amely eltart és életet biztosít.

A történelem is ezt bizonyítja. Tanúsága szerint a haza reális világa és a hazaszeretet fogalma akkor kezdett az emberekben kifejlődni, mikor a földet művelni kezdték, azt a földet, amely mindent ad. A létfeltételen kívül kényelmet, boldogulást, a kulturális fejlődés alapját. A természet törvényeinek oly sok oldalú összeműködésére van szükség, míg az áldott föld gyümölcsét meghozza s a létfeltételt nyújtja, hogy helyesen látjuk benne a természeti törvényeket is vezető Isten ajándékát, jótéményeit. Ha valaki ennek birtoklásában megtámad, mi természetesebb, mint az ösztönszerű törekvés, ha kell, erővel, fegyverrel és minden rendelkezésre álló eszközzel iparkodunk a támadót távoltartani.

Magyarország lakossága nem mondom kizárólagosan, de százalékánál nagyobb

részében a föld megműveléséből él. A mi népiunkt gondolkozásában, lelki világában a földhöz való ragaszkodás jellemzi. Elég utalnunk az általános tapasztalásra, mely szerint a magyar, amint csak egy arasznyi földdel rendelkezik, meg nyomorult viskójával, már is boldog, mintha egész lényét kicserélték volna. Faji jellemvonásunk a földéhség. Ezért nem telepedett le a honfoglaló magyar a bércecs, vadregényes Kárpátokban, neki síkvidék kellett, szóval föld a szántás-vetésre. Mostanáig sokat hangoztattuk, hogy agrárállam vagyunk, a kiéheztetési kísérletek közepette ébredünk tudatára nagyrahiatottságunknak.

Részben nekünk kell táplálnunk egész közép Európát békében is, háboruban is. Ellenségeink ugyszólván teljesen körülzártak bennünket. Mi lesz Ausztriával és hatalmas szövetségünkkel, ha nem áll mellettük hazánk éléstára. Ehséggel küzdő katonától ne várjunk még más áldozatot is. A polgári lakosság csak addig nem vesztii el türelmét, amíg a mindennapi, ha szerényen beosztva is, de mégis megvan.

Ha a multa nézünk, mindazáltal be kell vallanunk, hogy Magyarországon nem történt meg minden, épen abban az irányban, amire most a történelem és a háboru rámutat. Nem mozdítottuk elő kellőleg az

agrár érdekeket. Gazdáink panaszkodnak, hogy a földhitelt szükmarkuan kezeltük. A pénzvillag zárkózottabb volt agrár, mint kereskedelmi, vagy iparvállalatoknál. Pedig a földművelésnél is a haladás egyik alapföltétele a helyes hitelviszony.

Nagyobb birtoktekstet felosztásánál sem tekintettünk népiunkt hajlandóságára. Bankbérletek és az általuk létesített birtokvételek nem szolgálják a nemzeti fejlődés ügyét. Helyes társadalmi viszonyok u. is ott fejlődhetnek ki, ahol minél több embert jutattunk biztos létföltételhez. Ha másként nem lehetett, az államhatalomnak kellett volna tekintélyével, súlyával még áldozatok árán is közbelépni a parcellázásoknál.

Évi termelésünk mennyiségében is elmaradtunk a nyugat mögött. Mit művelt volna mondjuk a német a mi talajviszonyaink mellett! Népiunkt gazdasági oktatásának hiánya itt az ok. A föld fiának konszervativizmusra hajlása mellett is, annak megkímélésével mégis több gazdasági szakiszterre van szüksége. Ha apáinak módjára műveli földét a világversenyben leszorul a küzdők sorából.

Nem folytatjuk tovább a kivánni való felsorlását. Most amikor a mezei munkálatok elvégzése miatt annyi gondoskodás történt rá akartunk mutatni, hogy a hábo-

Keresztény hazaszeretet.

I.

Csodálatos a vallástalanság rövidlátása és kétszínűsége. A vallástalan radikalizmus meg egyrészt a haza fogalmát ideje mult eszmének tekintti, melyet a humanizmus térfoglalása meg fog szüntetni, addig másrészt fölhasznál minden alkalmat, hogy a vallás, különösen a katolikus egyház képviselőinek áldozatkész hazafiságát kétségbe vonja. Hogy milyen rosszhiszeműek ezen állítások, azt a most dúló világháboru tapasztalatai fényesen igazolják, de ép ugy bizonyítják azt is, hogy vannak, kik látván, nem látnak, mert behunyják szemüket az igazság vakító fénye elől. S ne mondja senki, hogy a magyar nép hazafiságának ragyogó tettei a néplélek ösztönből származnak egyedül, melynek semmi köze vallásos fölfogásához. A hazafiság ugyan természetes, a népek lelkebe oltott erő, mondjuk ösztön, azért meglehet nem keresztény népeknél, vallástalan embereknél is, de a keresztény fölfogás nemcsak nem gyöngíti ezt a természetes érzést, hanem azt magasabb légkörbe emeli, megneemesíti és erejét hatványozza.

A keresztény élet sohase rombalja le az emberben, ami igazán emberi benne, hanem azt megtartja, salakjától megtisztítja, kifejleszti és azon, mint alapon építi föl. Először „egész embernek” kell lenni, csak azután lehet valaki jó keresztény. A keresztény nem nyeli el az embert. A kereszténység igazi emberré tesz. A humanizmus eszméje a kereszténységben gyökereszik, abból táplálkozik és amily mértékben elhomályosul a keresztény fölfogás, oly mértékben gyöngül meg az igazi humanizmus is. Aki az embereken csak állatot lát, nem Isten eszes teremtményét, kik mindnyájan egy Atya gyermekei, az, ha következtet, Nietzschevel

fog tartani, hogy csak egy jog van, az „erősebb joga”, és ez a „jog” nem ismer emberszeretetet: ez a hatástalan „önzés joga”.

És lehet-e ily fölfogás mellett hazafiságról szó? A hazaszeretet gyökere a természetben van, de a keresztény vallásban jutott teljes tökéletességre.

Mi a haza? Hazának nevezik azt az országot, amelyben más polgártársainkkal együtt egy kormány és ugyanazon törvények alatt törekszünk a közös megvalósítására. A szülői ház, a birtok, társadalmi összeköttetés folytán magától szükebb hazává tágu ki és a szükebb haza épügy természet-szerűleg tágabb otthonná, hazává a szó általános értelmében. A szülői ház szeretete nem okoskodás eredménye, ép ugy a szükebb haza szeretete is természetetörök műve. A környék, melyben a gyermek boldog gyermekkorát tölti, a hegyek, a rétek, patakok, folyamok, erdők, a templom képeivel és harangjainak ismerős hangja, az ismerős házak, utcák, hol pajtásaival játszadozott, a rokonok, ismerősök, kikhez annyi kedves emlék fűződik, ezer és ezer más benyomás számtalan finom kötélekkel fonják körül a szívet, melyeket nem szívesen szakít el. Ha jön a válás, bucsuzás ideje, ha az ember idegen emberek közé, ismeretlen tájra készül, akkor érzi, hogy az otthon mennyire szívéhez nőtt.

Honvágy! Ez mutatja az otthon szeretetének erejét és mélységét. Amit előbb alig méltanunk figyelemünkre és egészen magától éretetődő dolgoknak tartottunk, az most hitetlenül mint valami nagy, pótolhatatlan jó dolog tűnik föl. Az új lakóhely lehet szép, az emberek, kikkel érintkezünk, lehetnek jók, de mégis idegennek érezzük magunkat, mert a szív hurjai másképp vannak hangolva és azért az új dolgok nem képesek az otthoni érzéseket kiváltani. Hiába csak legjobb otthon! Más a táj, az emberek, szokások, a nyelv, mely nem

oly édes, mint az anyanyelv; otthon megértettük egymást beszéd nélkül is, az idegenben a szavak elégtelenek, hogy az emberek egymással megnyissák szíveiket és egy érzésbe olvadjanak össze.

Az otthon szeretetének kitágulása a hazaszeretet. Ha az előbbi elsatnyult, utóbbi se fejlődik ki egész erejében. A hazai föld szeretete a legerősebb gyökér, melyből a hazaszeretet táplálkozik. A föld, a falu népe, a hazai rögöz kötött nép a legfogékonyabb a hazaszeretet érzése iránt is. De viszont, ha az otthon szeretete nem tágu ki hazaszeretetté, ugy az a nyomorék marad.

A közvetlen környezet nem tud az embernek mindent megadni, amire tehetségeinek teljes kifejtésére szüksége van. A kis községeknek tömörültnök kell nagyobb egységbe. Ipar, kereskedelem, tudomány, művészet, magasabb rendű élet, nemes élvezetek csak terjedelmes társadalmakban virágozhatnak. A községnek néppé, a népek államá kell kifejlődni, hogy az emberiség fejlődésének csúcspontjára jusson. Az államnak is a fejlődés különböző fokain kell átmenni, kezdve a primitív államalakulástól, melynek tevékenysége ugyszólván kizárólag a testi szükségletek megszerzésére és biztosítására irányul, egészen a legmagasabb kulturállamig, mely a külső jólét fokozásán és biztosításán kívül és feül, a nép szellemi életét is igyekszik emelni, amennyiben arra törekszik, hogy a kultúra igazi javai: a hasznos ismeretek és tudományok, művészetek, jog és erkölcs minél nagyobb fokban és terjedelemben a polgárok közkincsévé váljanak.

Az államalakulásra törekvés és az állam fejlődése az emberi természet ellenállhatatlan törvénye. Amennyire a történelem fonálát a multba követhetjük, látjuk, hogy az emberek népekké és államokká tömörülnek. A természet ösztöne

ruval kapcsolatos tapasztalások értékesítése alkalmával nem szabad majd megfelelő gazdasági életünk intenzívebb fejlesztéséről.

Amit annál is inkább meg kell tennünk, mert erőteljes gazdasági élet nemcsak az ipar, kereskedelem, hanem a szellemi élet fejlődésére is nagy hatással van. Ezek mellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a föld fia az ország megbízhatóbb eleme. Természetszerű ragaszkodása és szeretete miatt a szülőföld iránt nagy áldozatokat tud meghozni pénzben és vérben. Katonáink megértik, hogy a hazát meg kell oltalmazni. Az a hősiesség, melyet magyar katonáinkról olvastunk, ebben a tényben leli magyarázatát, miként ezt a gondolatot írásuk elején említettük.

A háborút követő általános fellendülésben tehát gazdasági okokon kívül nemzeti szempontok miatt is gondunk legyen rá, hogy földművelő népünket támogassuk. Különböző művelődési intézmények létesítésével neveljük, sorsa iránt érdeklődünk, munkájáért megbecsüljük. Mert nemcsak nyelvében, hanem fiainak boldogságában is él a nemzet.

HIVATALOS RÉSZ.

Tiszteletbeli esperes. Vida János sármelléki plébános a keszthelyi kerület tiszteletbeli esperésévé kineveztetett.

Tanítói kinevezés. Serégyes György látványi kántortanítónak kineveztetett.

Fémek bejelentése. A városi tanács a fémek összeírása és bejelentése iránt is intézkedett legutóbbi ülésén. Hadi celokra történő eljárásról az alábbiakat közli a közönséggel.

A m. kir. minisztérium egyes meghatározott fémekből és ötvözetekből készült fém és készgyártmányok készleteinek bejelentését rendelte el.

Mindazok, akik saját vagy idegen helyiségben feldolgozás vagy elidegenítés céljára olyan fém — vagy készgyártmányokat tartanak készletben

hajtja az embereket, hogy lehetőleg nagy, hatalmas, másokra nem szoruló államokat alkossanak. A természet törvénye, melynek szentesítése: vagy polgárként élni államban, vagy tönkremenni. Szervezetlen, állam nélküli hordáknak el kell pusztulni.

A természet törvényeiben Isten akaratát nyilatkoztatja ki az emberbe a társas ösztöntől oltotta, melynek segítségével akarja terveit megvalósítani. Nem a véletlen, hanem az isteni gondviselés műve, hogy bizonyos államok alakultak ki a történelem folyamán. A Gondviselés irányítja a népek és államok sorsát, az tűzött ki számukra bizonyos feladatokat világtervének megvalósításában. Ennek a feladatnak fölismerésétől és megvalósításától függ népek és államok sorsa. Az állam végső alapjaiban Isten műve, az államhatalom, a polgárjogok és kötelességek Istenről származnak. Ezt tanítja az ész és megerősíti a hit.

„A polgári társadalom a természetből és azért magának Isten s ennek akaratából származik.” „Hogy az államhatalom Istentől van, tanítja joggal az egyház.” Ezt írta XIII. Leo. De már előtte régen így tanít az Apostol: „Minden ember engedelmeskedjék a fejsőbb hatóságoknak, mert nincs hatalom, mint csak Istentől, amelyek pedig vannak, Istentől vannak rendezve... Ennélfogva szükségképpen engedelmeskedjétek, nemcsak a büntetés miatt, hanem a lelkiismeret végett is.” (Róm. 13, 1 k.)

Lehet-e a polgári kötelességeknek szilárdabb alapja, mint a keresztény föl fogás, mely az állam-törvények parancsait Isten parancsává teszi? A hazaszeretet nem az érzés önkénytelen hullámvérése, hanem az érzés Isten parancsa. Az érzés hullámozik és változik, de a kötelesség csak úgy lesz szilárd és megingathatatlan, ha Isten akaratába kapcsolódik, csak Isten parancsa és jutalma teszi igazán legyőzhetővé, hogy meghozzon minden áldozatot, melyet a haza tőle kíván: a keresztény hazaszeretet lesz csak teljes és tökéletes emberi hazaszeretet.

Dr. Pályi József.

a melyek kizárólag vagy túlnyomó részben alumíniumból, ólomból, vörösréz, sárgaréz, nikkelből, vörösfém, vagy cinkből (horgonyból) állanak, kötelesek ezek a készleteket a hatóságnak bejelenteni, amelyben a készletek, mint nyers öntések, hengerelt lapok, táblák, lemezek, rudak, csövek és drótok nem esnek már az egyes fémek és ötvözetek készleteinek bejelentése tárgyában 1915. évi február 6. és a cink (horgony) készleteinek bejelentése tárgyában 1915. évi március hó 29. napján kelt rendeletben megállapított havonkénti bejelentés alá.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki oly tárgyra, amelyeknek műértékük van és olyanokra, amelyek nemes fémekkel bevonva, vagy részben nemes fémekből készültek.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki továbbá azokra a készletekre, amelyeknek nyers (bruttó) súlya nem halad meg:

Alumíniumnál és nikkelnél fémnemenként 20 kg.-ot, vörösréznel és ólomnál fémnemenként 100 kg.-ot, a többi fémeknél fémnemenként 200 kg.-ot.

A bejelentést az 1915. évi április hó 10. napján volt állapot szerint *ugyanazon hó 24. napjáig* kell a városi tanácsnál benyújtani.

Azokat az anyagokat, amelyek 1915. évi április hó 10. napján fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles és pedig a rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

A bejelentéshez kizárólag a hatóságoknál és a községi előjáróságoknál kapható bejelentőlapokat kell felhasználni és azokat két példányban az összes rovatok kitöltésével kell benyújtani. Postai úton való beküldés esetében a bejelentőlapokat legkésőbb a határidő utolsó napján kell postára adni.

Aki a felsorolásban meghatározott fém — és készgyártmányokból birtokában levő készletét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, a hatóság előtt elitkolja, az ellenőrzést meghusítja, az — amelyben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az a kivételes intézkedésekről szóló törvények értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A Szentatya a jó sajtóért.

XV. Benedek pápa első enciklikájában kezevel ama fegyelmetlenségnek okait, mely a nemzeteket ebbe az áldatlan küzdelembe uszította, keserű váddal emlékezik meg a rossz sajtóról. A lelkiismeretlen hajsza: „a szabad sajtó” érdekszféráján kívül álló jobb ügyek agyonhallgatása épen úgy, mint az érdekeltségét érintő önzetlen törekvések letérése, máskor a hitsorsosok, vagy a bűnrészesek panamáinak tudatos elsekélyesítése a háború viharai közepette is zsarnoka maradt a közvéleménynek, s fokmérője az ugynevezett jó izlés általános romlottságának.

A modern sajtó impresszionista. Enged a benyomásoknak, de még gyakrabban enged a szelid nyomásoknak. A publikum pedig nem lát a kullisszák mögé, sem az állandó logika hiányát nem sanyli — sőt épen az olyan újságot keresi, amelyek „változatos”, eleven. Az elvek és nagy törvényszerűségek, melyek a világtörténelem felett szilárd következetességgel örököndek, ilyen módon kikapcsolódnak az egyes ember életéből, s mindenki a maga újságjával a kezében egy külön kis napocska vonzókörébe kerül, vagy nagy koppanásokkal zudul egyik szférából a másikba.

A római Szentszék, mint a hit és erkölcs tételeinek csalhatatlan letéteményese és legfőbb őre, már évtizedek óta élénk figyelemmel kíséri a sajtó folyton növekvő hatalmát, s nem egyszer emelte fel óvó szavát a sajtó frivol játéka és veszélyes gerinctelensége ellen. XV. Benedek pápa, ki előtt a kath. Egyház regeneráló feladata a háború borzalmainak perspektívájában áll fel. Olaszország számára új intézményt létesített: *Opera Nazionale per la Buona Stampa*, (a Jó Sajtó Országos Szövetsége.) A sajtó szervezésének eszméjét a pizai bitoros-érek Maffi terjesztette a

Szentatya elé, aki azt teljes egészében magáévá tette, a szövetségnek alapító-dekretumot és alapszabályokat adott, melyeket a bitoros-államtitkár a pizai érseknek következő megfontolásra mellő sorok kíséretében küldött át.

Vatikán, március 30.

Főmagasságu és Főtisztelendő Uram!

A Szentatyaól nyertem a megtisztelő megbízatást, jelentsem Eminenciádnak, hogy Ó Szentsége szívesen érdeklődött a „Jó Sajtó Országos Szövetsége”-nek tervezete iránt, melyet Eminenciád terjesztett fel, s amely nagyon is egyezik azon hő kívánsággal, melyet ez értelemben a katolikus közélet jelesei a Szentatya színe előtt több ízben is kifejezésre juttattak.

Megfontolván azt a veszedelmes és pusztító propagandát, mely épen a vallásellenes és szektárius (főleg szabadkőmives) sajtó révén működik, a katolikus hitnek, erkölcsiségnek és fegyelmeknek vesztere, Ó Szentsége legteljesebb jó akarral készségesen pártfogásába veszi a tervezett nemes és üdvös vállalkozást, melynek az a célja, hogy a katolikus gondolatot és érzéket mindig intenzívebben és mindig szelesebb körben terjessze, s így elérje azt, hogy a szándékoknak és erőknek összhangba hozott együttműködésével a vallásellenes sajtó áradásának gátat tudjon vetni.

Ugyanakkor Ó Szentsége jól megfontolva annak abszolút szükségességét, hogy amaz újságok és folyóiratok, melyek őszinte és mélyes katolikus szellemben irányítva, mindig szelesebb körökben karoltassanak fel, továbbá látván azt, hogy a tervezett ONBS (Sajtószövetség) a mi napjainkban a leghathatósabb és szükségszerű eszköznek bizonyul a magas cél eléréséhez, nemcsak legfelsőbb beiegyezését adja a nevezett mű megalkotásához, hanem jól átgondolt alapszabályokat is adott a mellékelt *Decretum* keretében foglalva, melyből a mi népünk a tekintélyre támaszkodva és kétséget kizárólag megludhatja, mihez kell magát tartani ebben az annyira fontos ügyben.

Épen ezért az a Szentatya akarata, hogy minden katolikus, de különösen az egyes papok, a szerzetesházak, az intézetek és testületek, a plébániák és a vallásos intézmények, hogy ezen Sajtószövetség fejlődésén és megszilárdulásán fáradozzanak, tartsák szigorú kötelességüknek. Tegyek pedig ezt akár azzal, hogy abba beiratkoznak, akár pedig úgy, hogy minden kinálkozó alkalmat megragadnak, hogy azt ajánlják és egyuttal fáradozzanak azon, hogy *arányban ama megbecsüléssel, mellyel ezen szövetségnek a jóakaratu és helyes gondolkodású emberek szükségszerűen tartoznak, az maga is napról-napra fokozottabb mértékben hódítson tért.*”

(A levélben közli még a bitoros-államtitkár az érsekkel, hogy a Szentatya bizalma őt emeli a diszelnöki tisztségre, mint akitől az eszme is kiindult; s ebben látja zálogát annak, hogy a mű a nagy gondolatot szerencsésen átviszi a valóságba is).

Az ügyvezető elnöki állásra a Szentatya Fabry Ferenc Monsignoret szemelte ki és nem kételkedik, hogy ezen kiváló praelátus választása egyrészt biztosítja az oly nagy jelentőségű ügykörben a Szentszék szándékainak hűség és pontos értelmezését, másrésztől kezességét is nyújt arra, hogy a jó sajtó nemzeti Szövetségének munkássága kedvező, gyümölcsöző és üdvös leand.

Egyebként maradok Eminenciádnak tisztelő, engedelmes, alázatos igaz szolgálója.

Gaspari Péter, bibornok.

A bitoros-államtitkár leveléhez csatolt *Decretum* kiemeli a Jó Sajtó Országos Szövetségének szükségességét, megjelöli hivatását, mely abban foglalható össze, hogy „vessen gátat annak a végzetes és pusztító propagandának, mely a vallásellenes és, szektárius sajtó révén mindig nagyob

mértékben terjed a nép súlyos vallási és erkölcsi kárára." Majd alapszabályokat ad, melyek szerint a Szövetség feladata, hogy újságok és folyóiratok segítségével a katolikus gondolat erőteljes és fejlődésképes terjesztését szembeállítsa avval a végzetes gondolattal, mely sajtója révén lett naggyá.

Ezen cél eléréséhez (a 3. §. szerint) a Szövetség rendelkezésére áll a tagsági díjakból (évi 5 líra), adományokból, hagyományokból befolyó összeg.

A központi tanács (4. §.), melynek elnökét a Szentatya nevezi ki, s melyben még 10 választott tanácsos foglal helyet, irányítja és adminisztrálja a szervezetet. Ez van hivatva (6. §.) arra is, hogy a lapok és folyóiratok fontosságának és körülményeinek figyelembevételével a begyűlt összeget szétosztja. Üléseit minden év márciusában (7. §.) tartja, melyen részt vehetnek az egyházmegyék küldöttjei is, kiket a központi tanács felkérésére a püspökök kijelölnek (5. §.).

Látva és olvasva a Szentszék eme rendeletét és különösen a kísérő levélben is élénken hangsúlyozott tételt, mely szerint az érdekeket hajszóltó sajtó ellen csak egy jól szervezett sajtóakció veheti fel a küzdelmet, eszünkbe jut, hogy nekünk van már évek óta jól megszervezett, de az idők múltán csaknem elefeledett Sajtóegyesületünk.

Buzdításként, de elevenen vádként is hangzik felénk a Szentatya *akarata*, hogy a testületek, de az egyes papok és a hívek is ne csak nagyrabecstüléssel adózzanak ilyen fontos és szükséges intézményre, hanem azt áldozatos tevékenységgel pártfogolják és terjesszék is.

A regeneráló munkában, mely hivatva lesz közéletünknek a háboru által feltakart szégyenletes betegségeit orvosolni, az idők szelleme szerint hatalmas szerep jut a sajtónak.

Ehhez pedig első teendő mégis csak a „sajtónak“ a dezinficiálása: állandó elvekre támaszkodó, keresztény szellemű sajtó segítségével.

A háboru országok adóssága. A világháboru történelmi tanulságai közül mindenkor igen becses lesz az a mód és eszköz, mellyel a hadviselő hatalmak a háboru költségek fedezése céljából államadósságukat szaporították. *Hantos Elemér dr. „A világháboru gazdasági és pénzügyi hatásai“* című tanulmányát ennek a vizsgálatnak szenteli és eredmény gyanánt szembeállítja a hadviselő államok adósságát 1914. augusztus 1-én, vagyis a háboru kitörésekor és azok szaporodását 1915. március végén. Az összeállítás szerint a háboru kitörésekor *Ausztria* 13.004 millió korona adósságát 3575 millióval szaporította. *Magyarország* 6695 millió adósságát 2040 millióval. *Ausztria és Magyarország* együtt 19.699 millió adósságát 5615 millió koronával szaporította; Ezekben az összegekben nem foglaltatik benne Bosznia-Hercegovina 161 millió koronás országos kölcsöne, amely a háboru alatt nem szaporodott. A *német birodalomnak* a háboru kitörésekor fennálló 25.689 millió korona adóssága 11.400 millióval szaporodott, a legutóbb jegyzett 9 milliárd márka nélkül, amely összeg azonban csak részben fogja emelni az államadósságot, részben a német birodalmi kormány által főített bankadósság visszafizetésére fog szolgálni. *Törökország* 2914 millió államadóssága 520 millió koronával emelkedett. Lényegesen nagyobb ezzel szemben az antant hatalmak eladósodása. *Anglia* adóssága a gyarmatok adósságai nélküli a háboru kitörésekor 17.560 millió koronát tett ki, amely összeg 10.320 millióval növekedett. *Franciaország* adósságai ugyancsak gyarmatok nélkül, 30.120 milliót tett ki és 10.701 millióval szaporodott. *Oroszország* adóssága 22.917 millió koronát tett ki és 13.200 millióval növekedett. *Belgium* adóssága 960, *Széria* adóssága 410, *Japánország* adóssága 872 és *Montenegró* 3 millió koronával emelkedett. Mindent összevéve, a középponti hatalmak adósságai *Törökországgal* együtt 17.535 millió növekedést, az antant-hatalmak adóssága szövetségükkel együtt 36.466 millió koronát tesz ki. A hadviselő államok eladósodása e szerint a háboru nyolc hónapja alatt 55 milliárd korona.

Himnusz.

Régi, imádságos idők angyali muzsikája, hit szárnyán röpdős lelkék zengő szolozmája. A vallás mélysegeibe, szent misztériumaiba elmélyedő szívek fohásza, dicsérete, imádása a Magaságbeilhez. Szépsége, áhitata, elmékre ható fensége, tömegérzést kiváltó s nemesítő erője megihlette a népek lelkét. S a népek fájdalomainak elsírásából, diadalmas örömei szilajságából, szabadságért epedő rajongásából, harcias tüzének kilobbanásából megszületett a nemzetek imádsága, a nemzetek Isten felé szárnyaló himnusza is...

Magasztos, szent ének minden himnusz. Mert imádság az! Akik éneklük, akik hallják, tisztelet-téteitől felállanak. Hiszen Isten közelségében Isten-nel beszélnek. A lelkük sejtí, érzi, hogy az Ur rájuk hallgat...

Ilyen drága szent szolozma a magyar himnusz is. A multnak hibáért bűnhődve, sok-sok magunk okozta, ártó viszálykodásért vezekelve, a bizakodó hit hóhéher patyolatjába öltözöttén tárjuk ki megható szavaiban lelkünket az állandó segítség, az örök Oltalom felé. Ünnepi érzésünket, legbensőbb vágyunkat fejezzük ki benne nemzetünk feltett javaiért, jövőbeli jobb sorsáért, amikor énekeljük.

S éppen e szépség s magasztosság miatt ez az „amikor“ sohasem lehet más, mint csak komoly, méltóságos hangulattól emelkedő ünnepi alkalom.

Vagy templomban, az Urnak bemutatott áldozattétel mellett, vagy olyan ünneplő sokaságban, amelynek ajakáról tiszteletadás, benső, igaz érzéssel röpölen el. De nem való korcsmák füstös gözbe s villanyfényes, tükrös kávéház nílójébe. Avagy csak nagyon ritkán s csak akkor, amikor történelmi napok megértése a tömegek lelkéből hatalmas, összeforrasztó érzések lobogását váltja ki s a polgárok a szétaradó lelkeségtől vonzatva, az erőttől hevülő sokadalmat ott keresik fel, ahol éppen találják. Amikor egyazon helyen, hábor profán helyen is, a tesztvériesítés, az összehoruló egyetértés, a lelkes közérzés egységében a jelenlevők szinte egy társaságot — nem pedig külön-külön elhelyezkedő s hangulata is, a szórakozás vágyára és módjára is elütő asztaltársaságokat — alkotnak. Ilyenkor ugyanis köznapi mulatozás és szórakozás helyeit is ünnepies diszbe vonja az idő jelentősége, az események nagysága s fontossága s azok a helyek ilyenkor nem a közönséges, az ital s muzsika mámorába fulladó dinom-dánomnak, hanem az egymásra találásnak, az egymásban való bizakodásnak s a közös célra ható összetartásnak ünnepi hangulattal gyönyörködtető helyei. De az ilyen alkalmat kitárja szívéből maga a történelmi pillanat. S éppen azért, ha az ily alkalom kedvező hatások hevitésével néha-néha ismétlődik is, hangulata mindig ösztönös, eredeti, elevenerős, gyuladó, lelket járó, mert előhívása nem volt erőszakolt s élettartama pillanatnyi. Amint az ily lelkes érzés szárnyára a mesterkeltség, a kikényszerítés himét varrják s amint beharmatozzák gyöngyöző italok cseppjeivel: a lelkek szárnya már csak vergődik, a lelkes hangulat a bor tüzelésének zajongó vidámságává s az ilyenkor felcsendülő himnusz a poharak csordulásának aránya szerint csorduló jókedvnek közönséges, profanizált nótajává fajul.

Nem való tehát a himnusz sem korcsmákba, sem kávéházakba minden éjszakára, minden privát mulatozás alkalmaira. Nem való, mert privát társaságok jókedvű hangulatába nem illeszkedhet bele minden ott szórakozónak, olvasgatónak, beszélgetőnek lelki állapota s ilyformán a himnuszosok — mert hiszen manapság többféle himnusztól van szó — megillető tiszteletadás kevésbé ünnepies és komolyvá válik. Az meg különösen bántó, s a csendesen szórakozóknak kényelmetlen, ha a mulatozó társaság a himnuszos gyakori ismételtetésével a közönséget csaknem állandóan felállításra kényszer-

íti, ami által pedig éppen a himnuszosoknak nem adódik ilyen esetekben illő tisztelet.

Több városból elszállt hasonló mulatozásnak híre. Székesfehérvárott a rendőrkapitány meg is tiltotta a zenészeknek, hogy éjjeli mulatozások alkalmával vendéglőkben, kávéházakban himnuszt muzsikáljanak. Ugy halljuk, hogy Veszprémben a kávéházak tulajdonosait figyelmeztették bizalmasan, hogy a zenészek hasonló zenezsámaikat lehetőleg korlátozzák. Helyes is ez. A himnusz nem profán dal, hanem nemzetek imádsága s ez nem illik bele sem korcsmai, sem kávéházi mulatozásoknak keretébe. De nincs is rá szükség, hiszen örökös virágzása, szebbnél-szebb, polharazó mulatságra igen alkalmas termésé van a magyarnótafának. gl.

Hírek a katonakórházból.

Minden boker alatti suttagást megelőzően illetékes helyen szerzett információk alapján ezután tudatjuk, hogy a legutolsó sebesült és betegtransport két tagjánál küteges hagyományt konstataitak a fertőző szeminariumi osztályban. Mindenki teljesen nyugodt lehet. A kórházparancsnokság a fertőző osztály vezetésével a legradikálisabban megített minden övintézkedést arra nézve, hogy a baj ne terjedjen. Biztosak vagyunk benne, hogy miként a multkor, mikor e baj fellépett, lokalizálni sikerült, mostan sem lesz másképp. Hogy mennyire komolyan és radikálisan tette meg intézkedéseit a parancsnokság, abból is következtethetünk erre, hogy 4 ápolónőt, akik azokban a szobákban ápoltak, melyekben később a betegséget konstataiták, szintén internálták. Nagyon természetes, hogy az ápolónőknek teljesen külön és nekik mindenben megfelelő szobát rendezett be az osztályvezetőség és néhány napig tartó megfigyelés alatt sem érintkeznek betegekkel. Járványkórház híjjában, amelynek felállítására vonatkozólag a parancsnokság már megtette a szükséges lépéseket, az egész szeminariumi osztályt el kellett zárni. A püspöki templom on tul őrség áll, amely senkit sem enged az osztályra és visszont onnet ki se. Nyers elemi szerrel, gyógyszerrel s egyéb a szükségelt cikkekkel való ellátása az osztálynak a legnagyobb ova-tossági szabályok szem előtt tartásával történik.

Nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy sem aggodalomra, sem félelemre ok nincs és teljes nyugodtsággal nézhetünk a dolgok további folyása elé.

Az elmult heten három halálozás történt a katonakórházban. Meg kell jegyeznünk, nehogy kü-lömböző kombinációkra adjon okot ezen halálozá-sokról szóló híradás, kapcsolatban az előbb közöl-tekkel, hogy sebesült, illetve bejapos vitézek haltak el, de betegsükük nem küteges hagyomány volt.

Az egyik Pusztay József a cs. és kir. 44. gy. e. 21 éves nagyberényi (Somogy m.) születésű a második Horváth János 31-es honv. gy. ezred-beli 22 éves néptőlkelő újonc. Keszegfalvi, Komá-rom megyei és a harmadik Pfeiffer István cs. és kir. 41. gyalog ezredbeli 31 éves, Sereth-ből Bukovinából származó korona.

Szociális-kurzus.

Korányi Sarolta úrhölgy, az Országos Kath. Növédőegyesület alelnöke f. hó 9—11-én szociális-kurzust tartott az angolkisasszonyok tanítónőképző-intézetében a III. és IV. osztályu növendékek részére. A magas nivón álló szociális előadások sok oldalról világítottak meg a mindig, de főleg a világháboru alkalmával időszerű nőkérdést. Korányi Sarolta úrhölgy szociális előadásain észrevettük, kiérettük az evangélium szellemének lüktetését. A krisztusi felebarát szeretet melege megérintette lelkünket; a szociális-kurzus kitágította szívünket, gondolatokkal, eszmékkel gazdagítottotta értelmünket, jó fölletekkel és elhatározásokat érlelt meg bennünk.

Élénk tudatára ébredtünk azon kötelességünknek, hogy a szociális munkából mindnyájunknak ki kell venni részünket. Az előadó úrhölgynek több mint két évtizedes külföldi és honi tapasztalatai megyőzőek bennünket arról, hogy a krisztusi alapon nyugvó, fáradságot nem ismerő szociális munkálkodás és kath. egyesületi élet nem maradhat eredmény nélkül.

Szociális munkásságra készítet bennünket a háláérzet a szegény munkás nép iránt. A munkás-

osztály elvégzi a nagyobb fizikai erőt kívánó és alsóbb rendű munkákat, így élhetünk mi magasabb kultúrelérettel. Szociális munkásságra buzdít minket a társadalmi szolidaritás is. A társadalom egyes rétegeinek nyomora az összességre káros hatással van. A hála és a társadalmi szolidaritás érzete kiváltja belőlünk a felelősségérzetet, hogy ember-társaink nyomorán enyhítsünk. De a szociális munkára még magasabb rendű indítékunk is van, t. i. a hit. A szociális munka egyúttal lélekmentő munka is.

Ilyen lélekmentő munka folyik a leánygyesületekben vasárnap delutánonként a hitoktatással, a leányok foglalkoztatásával, nemes és ártatlan szórakoztatásával. Az egyénenként való foglalkozás, a fesztelen és bizalmas beszélgetés megnyitja a leányszívet és elmondják testi és lelki bajait, családi körülményeiket, kísértéseiket. A munkás leányok ezer és ezer veszedelemben forognak, amelyekkel szemben fel kell őket vértézni. „Aki az ifjúság, azé a jövő.” S „akié a nő, azé az ifjúság”.

A Kath. Nővédegyesület a kenyérkereső nők érdekeit karolja fel. A Kath. Háziasszonyok Szövetsége a cseledékkel is foglalkozik. A rossz cseléd elkeseríti a családot, káros hatással van a gyermekekre. Be kell vinni a cselédet a családi közösségbe. A cseledéközvetítő intézetek üzleti alapon állanak és áruba bocsátják a cseléd legfőbb kincsét is. A cseléd jobb viszonyok között végzi munkáját, mint a munkásnő; jobb a lakása és tápláléka is. Elsajátítja azon ismereteket, amelyekre későbbi életében szüksége lesz; mivel jobb fizetése van, takaríthat is valamit. Fontos dolog a cseledékpépzés, a cseledénevelés; szükséges a cseledégynek törvényes rendezése.

A Vasuti Misszió a városokba tödulő tapasztalatlan leányokat már a kiszállítás alkalmával a pályaudvarokon oltalmába veszi. A lisztviselőnők és a női kereskedelmi alkalmazottak szintén megérdemlik a velük való törődést és a lelki gondozást. Nem ritkán a legbecstelenebb feltételek mellett akarják őket alkalmazni. Gazdasági érdekeiknek felkarolása sok esetben lelki megmentésüknek előfeltétele. De a gazdasági és lelki érdekek védelmének összekapcsolása csak kath. egyesületben történhet.

Figyelmet érdemel a Kath. Egyetemi Hallgatónők szent Margit Köre is.

A Kath. Leányok Országos Szövetségében fiatal művelt leányok kath. szellemű kiképzést nyernek.

Fognázi Misszió. Aki a fognázi misszióra vállalkozik, az mintegy közvetítő a rab és Isten, a rab és társadalom, a rab és családja között. A felebaráti szeretet részére új munkakört nyitnak meg a fiatalok büntetését. Nagy feladat vár az Országos Liga mellett a Ker. Szeretet Gyermekvédő Művere is.

A Szociális Misszió-társulat belső és külső tagjai igaz szeretet szövetségben élnek. A társulat lapja a „Keresztény nő.” A tagok lelki vezetése és szociális iskoláztatása szép reményekre jogosít.

A szociális munka felderíti és megállapítja a társadalmi bajokat, kifürkészi ezek okait, elkészíti és átadja az orvosságot. A gazdasági liberálisizmus tönkretette a munkásosztályt. A munkások szakszervezetekbe tömörültek és munkaadókkal szemben nem egyszer a sztrájk fegyveréhez nyúltak. Szükséges a munkásoknak keresztény alapon való szervezkedése. Szükség van az állam részéről munkásvédelmi törvényeknek alkotása.

Az új gazdasági alakulások megváltoztatták a nők életét is. A női munka értéke a családban elszállott. A nők kénytelenek voltak a családon kívül munkát keresni. A leány ily módon felszabadult a szülői fejelemel alól; elszórt az háztartási doligtól. A munkába járó asszony nem tehet eleget anyai kötelességeinek. A munkájóról jövedelmek szabályozniok kell a nők munkaidéjét, ellátásait a nők egészségére káros munkákat, védelembe kell venni az anyaságot.

A munkásnő egyesületek a munkaközvetítést is szolgálják, jogi tanácsot és védelmet is nyújtanak. A munkásnő egyesületek szoros kapcsolatban legyenek a leánygyesületekkel.

A nőmozgalomnak nemcsak gazdasági alapja van. Az általános nőmozgalom csupán a gazdasági előnyöket célozza. A kath. nőmozgalom ugyanakkor, mikor a gazdasági érdekeket szolgálja, az örök javak szolgálatában is áll. A nőmozgalomok csoportosulásának világnézete szerint.

A nőmozgalomban a „Tanítónők Szövetsége” is szerepet fog. A tanítónők egyesült erővel ké-

pesek lesznek a feminista törekvéseknek ajtót mutatni, utját állani és a krisztusi pedagógiának az iskolában és iskolán kívül érvényét szerezni. A francia-porosz háborút a porosz iskolamesterek nyerték meg. Az iskolát és magyar hazánk ker. jellegéért folyó nagy harcban győzzenek a magyar tanítónők és tanítók.

Egy hallgató.

Közélelmezésünk.

A múlt napokban a lisztvásárló közönség körében némi elégedetlenség hallatszott. Főzölisztet nem kaptak az egyik kereskedésben s a liszt minőségét ellen is komoly volt a kifogás. A háború kezdésétől fogva ismerjük a városi hatóság tevékenységét, igazán dicséretes buzgalmát, melylyel a közélelmezést gondozza s éppen azért nem akartuk hinni, hogy a panaszra a hatóság valamelyes mulasztása adott volna okot. Nem is csalódtunk.

Hogy a vonatközlekedés nem áll rendelkezésre parancsszóra s e miatt a városnak juttatott gabona szállítása késik; hogy a helybeli malmoikat a múlt napokban a vármegye részére is lefoglalták örlésre s hogy — valószínűleg a lázas munka miatt — egyik malom nem megfelelően kimunkált főzölisztet szállított: ennek bizonyára nem a hatóság volt az okozója. Viszont azonban a polgármester mindent elkövet, hogy a kenyérliszt javíttassék, hogy a gabonaszállítványt pontosabban megküldjék, a be nem vált tésztaleszt pedig megjavítás végett visszautalja.

A tésztaleszt keveréke 50% árpa s 50% buza. A kenyérliszt 50%-a kukoricaliszt s 50%-a búza-és rozsliszt. Ez utóbbiak egyikét kukorica is helyettesítheti s ez esetben a kukoricaliszt eléri a 75%-ot. Hát bizony ebből nem sül olyan jóru kenyér, mint a tiszta búzából s a rozslángból, de viszont a mi háborús szenvedésünk hála Istennek, csak ennyiből áll, hogy kukoricás kenyeret s árpás tésztaét lehetünk, meg akinek kerül, drága húst. De ha meggondoljuk, hogy ehhez képest mit szenvednek azok a minden oldalra, megbecsülő hálára méltó hősök, akik hónapok küzdelmeinek irtozatos erőfeszítésében az ellenségés támadásnak a teli idő kegyetlen csapásai alatt is életüknek, szívük vérenek lelkes felajánlásával győzelmesen helyt állottak: akkor el kell hallgatnunk minden panaszkodó szóval s áldani kell sorsunkat, hogy az északi városok szenvedéseitől mentesek vagyunk.

A napokban falragasz jelent meg, mely a lakosságot földi lisztkészletének bevallására szólítja fel. Csak azt a lisztmennyiséget kell bevallani, amely az új aratáson tül időre is készen áll, egy hónapra egy személyre 6 kg.-ot számítva. Ugyan-ebben a plakátban a polgármester a kenyérliszt ügyében új intézkedést tesz. Amikor ugyanis a lisztutalványok második kiállítása végett az egyes családok képviselői a polgármester előtt megjelentek, bár tudták, hogy a minden fajta liszt elvitele nem lesz kötelező, sokan nem vallották be kenyérlisztkészletüket s türték, hogy a hatóság a személyszám szerint járó kenyérlisztmennyiséget részükre is kiutalja.

Ennek azután az lett a következménye, hogy a város a mutatóköz szükségletet kiöröltette, a kereskedőkhöz elszállított s mert a fogyasztók jórésze a javára kiutalt részt nem vitette el, a liszt a kereskedő nyakán maradt. A kukoricas liszt pedig most még — nem lévén elég száraz — könnyen romlik s eszerint a közönség egy részének könnyelműsége a róla is gondoskodó városnak — talán akaratlanul — de mégis csak kárt okozott.

A polgármester tehát a lisztbejelentésekkel kapcsolatosan április 22-én, 23-án s 24-én új intézkedést fogantatott. Felszólítja a fogyasztókat, hogy akik a kenyérlisztet nem vitetik el, ezt jelentsek be. Azok pedig, akik a lisztutalványokra rájegyzett mennyiségnél kevesebbet óhajtanak elvitetni, jelentsek be az okvetlenül szükséges mennyiséget. A város azután csak annyi gabonát öröltet s annyit szállított a kereskedőkhöz, amennyi a heti fogyasztásra szükséges. S ha a fogyasztók valamelyike az illyekben megállapított kenyérlisztet sem viszi vagy viti el, annak főzölisztet sem fognak kiszolgáltatni.

A hatóságnak ez az intézkedése a nagyon fontos közélelmezés megoldását tereli helyesebb utra. Elvárhatja tehát, hogy ebben a ma már száz-águ kérdésben a közönség is komoly szándékkal s türelemmel segítse meg őt. Aki csak egy kisse is érdeklődik a városi tevékenység iránt, látnia kell, hogy Veszprém város polgármestere s tanácsa legjobb tudásukkal, példás kötelességérzet-

tel s nagy üzbugzalommal végzik a városi közélelmezés nehéz munkáját. Ne görditsünk tehát indokolatlan panaszokkal elibéjük akadályokat. — Hagyjuk meg a nagyon drága időt azok számára, akik jogos panaszokkal keresik fel a hatóságot, amelyeknél az orvoslást meg is találják.

A polgármester gondosságát mutatják a következő intézkedések is. Felkérte a város a veszprémi püspöki s káptalani és a szomszédos uradalmakat, hogy az eladó juhokat a városnak juttassák. A városi közlegelön s írtásföldön eléi pár ezer juh is és szükség esetében készen álló huspötléket fog nyújtani.

Ugyancsak érdeklődött a polgármester a folyton dráguló diszósír iránt is. Tártyalt vidéki szállítókkal s máris nagyobb mennyiségű zsir áll rendelkezésre a mai árnál jutányosabb árban. Előbb azonban tárgyalást folytat a helybeli hentesekkel s híztaókkal s ha a város zsirszükségletét a viszonyoknak megfelelő áron ezek révén biztosíthatja, akkor nem lenne indokolt a helyi termelőknél konkurrenciát csinálni. Ez ismertető sorokat azzal a kéressel zárjuk, hogy a város hatósága a jövőben is hasonló gondossággal s buzgalommal intézze élelmezési ügyeinket.

— a.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

H I R E K.

— Önkéntes betegápolónői tanfolyam.

A veszprémi Eltörös Kereszt nőkegyelet legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy új önkéntes betegápolónői tanfolyamot rendez. Az előadásokat dr. Aitstock Ármán tartalékos főorvos a tartalékkórházban tartja. Felhívja az egyesület mindazokat a hölgyeket, kik a tanfolyamon résztvenni óhajtanak, hogy dr. Fritze József ügyvéd (Rákóczi-ter 3. sz.) egyleti titkárnál jelentkezzenek.

— **Bucszás.** Koritsánszky Ottó a csapattörház lelkes gyógyászerése, akinek ügyes, könnyű tollából olvasóink többször élveztek érdekes, poetikus közleményeket, tavozik városunkból. Lelekedése nem hagyta itt a békés, csendes dunántúli városban. Közvetlenül akarja látni, szemlélni a harctér mozgalmasságát, minden küzdelmet. Tapasztalni akar, hogy benyomásait a béke helyreállításával sok gyönyörködtetésére értékesítse. A harctérre vezénylést kérelmezte. A kérésnek helyet adtak. Ebből az alkalomból szerkesztőségünk az következő sorokat intézte, amelyeknek készségei itt adunk helyet:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Mint hogy a harctérre való önkéntes jelentkezésem alapján elvezényeltetem és nem tudhatom, vajjon van-e időm arra, hogy mindazoknak, akik nekem veszprémi tartózkodásom alatt hozzávaló szíves barátságuk által, titlétemet kellemessé tették: személyesen mondhatok-e bucsut és köszönetet, arra kérem mely tisztelettel, hogy ennek tolmácsolására e sorokat közzeadni kegyeskedjék.

Mely tisztelettel: **Koritsánszky Ottó.**

Azzal a kívánsággal bucsuzunk tőle, hogy személyes tapasztalatai alapján is legyen hirdetője viéz katonáink honszerelmének!

— **Hivatalos utatadás.** Folyó hó 12-en adták at a kertai vasuti állomáson az állomáshoz vezető utat a közhasználatnak. A hivatalos aktsion megjelent dr. Véghely alispán, Molterer királyi tanácsos, a vasút és az érdekelte közönségnek képvisellete.

— **Közgyűlés.** A veszprémi ipartestület f. hó 25-én d. e. 10 órakor az Iparoskör nagytermében tartja XXXI. évi közgyűlését. Tárgysorozatának egyik lényeges pontja az előjárásnak s számvizsgáló-bizottságnak választása egy esztendőre.

— **Szükséglet fedezése.** Dr. Komjathy László polgármester a napokban a fővárosban időzött s a közélelmezés ügyein kívül a veszprémiek szrénkségleté ügyében is közremunkált. A napokban hirdetőnyt tesz közzé, melyben a szrénkséglet bejelentésére hívja fel a polgárságot. A város rendelkezése alapján a szrén a vasuti állomáson és csakis 100 métermanszánkinthet vehető át s eszerint a fogyasztóknak össze kell állniok, hogy szükségletüket fedezhessék. Rendelt a város 100 mássa kokszot is a budapesti gázgyárból próbaképen. A minőség előreláthatóan megfelel a várakozásnak.

— **A hatodosztályuk vizsgája.** Az elemi iskola hatodosztályu tanulói vizsgáinak vezetésével megbízott iskolafelügyelők működésüket a jövő hét folyamán megkezdik. A tanfelügyelőség erről az illető iskolákat előzetesen értesíteni fogja.

— **Lesz liszt.** A földművelésügyi miniszter 16 vaggon gabonát kiuttalt Veszpremvármegye részére, hogy megőrletése után fedezzék a felmerülő lisztigényeket. Így a közeli napokban a kiutalás megkezdődik. A lisztkészlet előreláthatólag elég lesz az új termésig.

— **Halálozás.** Özv. Kövess Péterné szül. Pintér Terézia f. hó 14-én életének 90-ik, házasságának 73-ik, özvegyiségének 23-ik évében csendesen elhunyt. Földi maradványát folyó hó 16-án Felsőörsön a családi kápolna sírholtjában helyezték örök nyugalomra. R. i. p.

— **Iparfelügyelőség áthelyezése.** A veszprémi kerületi kir. iparfelügyelőség székhelyét a m. kir. keresk. miniszter ideiglenesen Győrbe helyezte át. Mindennemű megkeresés oda küldendő.

— **Hősi halál.** Georgi József székesfővárosi elemi és iparostanonciskola tanító, m. kir. I. honvéd gyalogezred pórtartalekosa Galiciában, Chyrow mellett, edes hazánk védelméért vívott harcban, élete 24-ik évében, hősi halált halt. A megboldogultat népes rokonsága s ezek között nagybátyja, dr. Kozma Kálmán kereszteslelti plébános, lapunk munkatársa is gyászolja.

— **Uj igazgató.** A veszprémi kereskedelmi társulat választmánya Róthausner Lipót elnöklésével április 7-én ülést tartott. Ezen a gyűlésen töltötte be a választmány a keresk. tanonciskolának megválasztott igazgatói s tanári állást. Az iskolabizottság ajánlása a választmány igazgatójának Szenté Arnold kereskedelmi, tanárnak pedig Bertalan Károly polgári iskolai tanárokat választotta meg. Ugyanekkor a választmány megszüntette a a vasárnapi délutánokra beosztott tanítási órákat s szives készséggel gondoskodott arról, hogy a csaknem teljes heti óraszám hétköznapi délutánokra legyen beosztva.

— **Tüzelőfa.** A város tüzelőfát is ad el saját erdőiből. Egy-egy háztartásra csak tizenket métert lehet előjegyezni. A polgármester kérelmezni fogja, hogy a földművelésügyi miniszter új vágásra is engedélyt adjon. A városi hatóság ezúton is figyelmezteti a közönséget, hogy kályháit a nyár folyamán lehetőleg szénfűtésre rendezze be, mert nincs kizárva a fahiány.

— **Levél a Kárpátokból.** Hogy a magyar katona a minden fáradalomra kész hazaszeretet össze tudja egyeztetni a lelki nemességre valló emberiség érzésével, bizonyítja az alábbi levél. Írja a harc izomfeszítő s idegterpő izgalmaiban is rá gondol az ellenséges elesettek hozátartozóira, akárcsak a maga vereire s a lelki szánalom lepleivel takarja be a géppuska előtt földre bukó ellenfelet. A levélíró veszprémi állami erdőőr, aki azóta, hogy ezt a levelet megírta, már meg is sebesült. Tenyerét lötték keresztül, amikor géppuskáját igazgította. A levelet Fokszabadin lakó szülőhöz írta s így szól:

Kedves Szüleim! Harctér 915. II. 26.

A mai napon maguknak is írok egy Tábori l. lapon, ha sikerülne feladnom. Tudatom velük, hogy hála legyen az Égnek, még mindig megvagyok egészségben. Tegnap az oroszok erős támadást intéztek ellenünk, de mi emberiségesen visszavertük őket. Géppuskám kitűnően működött, egész élvezettel néztem, hogy géppuskám előtt egy jó csomó orosz katona a fűbe harpott. Rá gondoltam futólag arra: vajjon valahol ott a Volga vidékén hány edes anya szive verzik majd, s hány szerető hivesnek a szemeiből csordulnak ki a fájdalom könnyei? ... ama gyászíró vételekor, melyet gyilkos géppégyverem okozott nekik. De hát ez a háború sorsa! Egyben pedig tudatom, hogy még ez nap estején megjött a kitüntetés, mely szerint a II. oszt. ezüst vitézségi érmet tüzték a mellémre. Ugy-e mégis csak szép és dicső dolog a harctéren lenni s küzdeni hősiesszen a drága hazáért. Kezeiket csókolja

Vincze János Zugszführer,

F. Jéger, Baon No II. dl. 9. abteilung.

— **A vágóhid vízvezetése.** A városi képviselőtestület elhatározta, hogy a vágóhidhoz a vízvezetékét elvezeteti. A munkálat folyamában van. A hosszú, több száz méteres vezeték mentén azonban csak kevés helyen lesz bekapcsolás s így félt, hogy a hosszú csőben nem lesz meg a víznek a kellő

felhűsítő mozgása. Talán nem volna káros, ha a vezeték mentén alkalmas helyen, ahol tűzbiztonság is igényelné, tűzcsapot alkalmaznának, hogy a vízvezeték hálózatában szükség esetén tisztítást lehessen alkalmazni.

— **Főbíróválasztás.** Az igali főszolgabírói állást Somogy megye törvényhatósága a májusi közgyűlésen tölti be. Pályázók dr. Kiss Emil vármegyei aljegyző, Sey Oszkár kaposvári és Perczel Győző barcsi tb. főbírók. A járási értekezlet Sey Oszkár jelölté egyhangulag.

— **A székesfehérvári Hadsegélyző-Hivatal gyűjtőkocsija Nádasdladányban.** A székesfehérvári Hadsegélyző-Hivatal gyűjtőkocsija a helyi sikereken felbuzdulva múlt vasárnap kezdte meg vidéki körútját a vármegyében. Legelső útja Nádasdladányba vezetett, ahova a kora délelőtti órákban érkeztek meg a gyűjtéssel megbízott hölgyek és urak dr. Guthertz tőrszörvos vezetésével a katonai hatóság által rendelkezésre bocsátott autóban, velük egyidőben pedig a gyűjtő kocsikkal kirendelt katonák. A gyűjtőkocsik legelső vármegyei útja reményen felül szép sikerrel végződött. A jöszivő falusi nép valóságilag vetődött az adakozásban, különösen nagymennyiségű lisztet, tojást és burgonyát adtak össze a nemes célra, azonkívül a hölgyek gyűjtőperselyeibe is szépen juttattak. A pusztakról és szőlőkről előre összehordták adományait a község házára, máshonnan bementek és invitálták a gyűjtőket, hogy őket se vessék meg, hozzájuk is menjenek ki, hogy valamiképpen ki ne maradjanak az adakozásból. A község intelligenciája teljes úgyszeretettel karolta fel a gyűjtést, sőt a község nevében a körjegyzőség maga kérte a gyűjtés rendezését. A gyűjtőkocsik délután Sarkeszin és Sárszentmihályon gyűjtött hasonló szép eredménnyel, úgy hogy a kocsik szufoltan megrakva érkeztek vissza Székesfehérvárra.

— **Tanító árvából** melyik nemesszivő gyermektelen uri család volna hajlandó magához venni? *IV. polgári iskolába* járó árva uri leányka gyermekek mellé ajánlkozik ellátását a nyári szünetekre. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

— **Kukoricaliszt.** Arról értesülünk, hogy a város tiszta kukoricalisztet is forgalomba hoz. Azok javára teszi ezt, akik a keverést otthon óhajítják végezni s akik kukoricaféléket is készítenek. A liszt ezentúl jobb minőségű lesz, mert a kukorica május — júniusra eri el a jó őrlésre kepesítő száradási fokot. Itt említjük meg, hogy a városi liszt keverését ezentúl a városi raktárban végzik s ennek pontos aránya is azt a reményt erősíti, hogy a kenyérliszt is javul.

— **Drágább a fiakker.** A zab drágulása a fiakkerosokat is tarifaemelésre kényszerítette. Beadványt intéztek a tanácshoz, hogy a bérkocsi díját emelje fel. A tanács a kérest mellányosnak találta s a megállapított tarifát 25%-kal felemelte.

— **A tanítók és a termés biztosítása.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, mely a tanítóknak utmutatással szolgál a gazdasági módjára, a korai vetemények intenzívebb művelésére és a hasznosítható hulladékok megóvására. E rendeletet a miniszter megküldötte valamennyi egyházi főhatóságnak, valamennyi kir. tanfelügyelőnek és tanfelügyelőségi kirendeltségnek. A miniszter a tanfelügyelőknek küldött rendeletet azzal fejezi be, hogy elvárja a tanítókat, hogy hivatása magaslatán átérzi megbízásának nagy fontosságát és készségesen s a legnagyobb buzgalommal iparkodik eleget tenni felhívásának.

— **Államsegély.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Varga József homokbögödei róm. kath., Szijj Etel tapolcai ref. és Gecse Lajos lajoskomáromi ref. tanítóknak kiutalta az államsegélyt.

— **Előléptetés.** Bálint Gábor mezőlaki róm. kath. és Hartman Márton r. k. tanító fizetési előléptetésben részesültek.

— **Kimutatás.** A vallás és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett az összes iskolai főhatóságokhoz, melyben nem állami iskolák élteiről ker felvilágosítást a háború ideje alatt. A beérkező jelentések igen érdekes képet fogják nyújtani háborús közoktatásunknak. Bizonyára módunkban lesz annak idején visszatérnünk e tárgyra.

— **A tanítók a rekvirálásnál.** A kultuszminiszter leiratban értesítette a törvényhatóságokat, hogy készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az országos rekvirálás alkalmából e munkálatokban a közigazgatási hatóságok támogatására a tanítók közreműködése igénybevételesek.

— **A városok élelmezése.** A fővárosban mozgalom indult meg, hogy az iskolai évet előbb zárják. Legfőbb indokul azt hozták föl, hogy ez által a város nemcsak a sok közép — és főiskolai tanulótól szabadul meg, hanem a szülők egyrésze is vidékre megy nyaralni s ily módon a fogyasztók száma is apad. Vidéki városokban is emlegetik ezt az érvet, mert a kosztos tanulók s a népes konviktusok nagy fogyasztói a piacnak. Kérdés azonban, hogy a közoktatásügyi kormány elég nyomósan találja-e ezt az érvet az iskolai esztendő megrövidítésére.

— **Ingyenes tanszer.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a dégi református iskolások kérelmére több rendbeli tanszert engedélyezett az iskolának.

— **Burgonyaosztás.** A város által rendelt burgonya egy részét a város haza szállította. Szétosztását megkezdték, métermázsánként tizenegy koronáért. A még visszamaradt mennyiség is kiosztásra kerül a közeli napokban. A burgonyát a városgazda osztja ki.

— **Ügyvédek hadisegélye.** A Hadsegélyző Bizottság, az ország ügyvédi kamaráinak 100 ezer korona segélyt utalt ki. Ebből nyerne kamatmentes kölcsönt azok az ügyvédek, akik a háború folytán kárt szenvedtek. A kölcsön háború után visszafizetendő. A kiutalt összeget az egyes kamarák között már szétosztották. Hogy kölcsönkérőben nincs hiány, bizonyítja, hogy a nagyváradi kamarához százharminc ügyvéd kérvénye érkezett be.

— **A magyar katona dicsérete.** Magyarországon járt dr. Roche kath. lelkész, a Catholik Press Syndikat titkára s Newyork Herold munkatársa. Előbb/már bejárta az eurpai hadviselő országokat s tapasztalatainak elsorolása közben az álbíbi dicséretben jellemzte katonáinkat: Veleményem szerint Ausztria-Magyarország már túl van a háború nehezebb felén, meg Oroszország eddig csak remélhetett eredményeket, de elérni nem tudott. Minden offenzívája összeomlott és a Kárpátok megőrik haderejét. Olyan harcokat, amilyenek a Kárpátokban folynak, még a világ nem látott és ez nemcsak az osztrák és magyar dicsősége, hanem az a magyar katonának is, akinek lelkesebb, szívósabb, nagyszerűbb katonasága nincsen a világnak.

— **Élelmezés a vidéken.** A kaposvári mézarosok felemelték a hus árát, mert nem tudnak vágómarhát kapni. A rendőrfőkapitány az árbejelentést nem vette tudomásul, mert véleménye szerint a vágómarhahiány legfeljebb csak azt vonhatja maga után, hogy nem lesz hus, nem pedig azt, hogy az árakat folytonosan s indokolatlanul hetről-hetere felhajtják.

Több város rendőrfőkapitánya kötelezte a sütőiparosokat, hogy a kenyérrakat meglátható helyen kifüggeszték. Azokat, akik a rendelet ellen vétnek, büntetéssel sújtják.

Sokát irnak az élelmiszekkel maximális árának megállapítása ellen. Vitatják, hogy nincsen jogi alapja. Azért akárhány város mégis csak ezt tartja orvosszernek az uszoraárak ellen. A szegedi főkapitány most állapította meg a tej és tojás maximális árát. Egy drb tojás 4 f., a tej literje 16 f. Egy evő csak egy liter tejet vehet.

Székesfehérvárott is piaci razzliát tart a rendőrség. Akit rajtacipített, hogy a tejet 36—40 fillérért árulták, 50 koronára büntette meg. Ugyanitt a héten osztották ki a lisztutalványokat. A főzölisztben 50%, a kenyérlisztben 70% kukoricaliszt van. Akárcsak nálunk.

A fővárosban is fenntartja a hatóság a maximális árakat. A lisztnek, kenyérnek, péksüteményeknek, cukornak, s tüzelőfélének is megszabta detail eladáshoz a megengedett árat.

— **Felvétel tanítóképző intézetben.** A pápai m. kir. állami elemi népiskolai tanítóképző intézet I. osztályában a jövő 1915/16. tanévre 4 teljesen ingyenes, 10 feldíjat fizető hely jön üresedésbe, míg az intézet 120 növendék számára berendezett internátusában 11 teljes díjat fizető növendék nyer lakást és ellátást. A kedvezményes helyek a közép- vagy polgári iskola IV. osztályát jó eredményel végzett tanulóknak fognak adományoztatni. Ezenfelül a dunántúli református egyházkerület az e kerületből való érdemes református fiukat külön is segívezi. A teljes díjat fizető ellátása évi 290 koronába kerül. — A folyamodványok beküldésének határideje május 31. napja. A folyamodványok felszerelésére vonatkozó részletes tudnivalókat a „Nepitanitok Lapja”-ban közzölt teljes pályázati hirdetés tartalmazza; egyébként készséggel ad felvilágosítást az intézet igazgatósága is.

— **Vasutas árvaház Keszthelyen.** Mint értesültünk, a Magyar Vasuti és Hajózási Club vezetősége áldásosnak ígérkező nagy munkán fáradozik. Ugyanis a háború lezajlása után a Balaton kies vidéken, Keszthely városában vasutas árvaházat óhajt létesíteni. Ha e szép terv sikerül, úgy ez lesz a második vasutas árvaház hazánkban.

— **Ne írjunk hosszú leveleket Oroszországba.** A beérkezett hírek szerint az orosz cenzurabizottságnak nagy nehézséget okoz az Oroszországban hadifogságban lévő katonáinknak szóló levelezések nagy száma és a közlemények hosszú volta, a miáltal a levelezések igen nagy késést szenvednek. Az érdekelt feladók tehát a saját érdeklődnek cselekedésnek, ha hosszú levelek irásától tartózkodnak és lehetőleg csak levelezőlapon érintkeznek orosz hadifogságban lévő hozzátartozójukkal. Kívánatos azonban, hogy hetenkint egyszerűen sürűbben ne küldjenek levelezt.

— **Balaton-tavi gőzhajózás.** A Balaton taván április 1-én megindultak a hajójáratok egyelőre Balatonboglár és Révfülöp közt naponként kétszer. Az első hajó Balatonboglárról indul d. e. 11 óra 45 perckor, a második pedig ugyanonnan este 6 óra 45 perckor. Révfülöpről indul d. e. 12 óra 10 perckor és este 7 óra 15 perckor. A hajójáratok csatlakoznak a déli vasut és a máv. menetrendjéhez.

— **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelmi miniszter Zalaszántó közleg előjáróságának egy további év tartamára vasuti előmunkálati engedélyt adott ki és pedig Tapolca állomásából kiágazólag Lesenczetomaj, Némethfal, Zalaszántó, Cserhátmajor, Vindornyalak, Sénye és Zalaudvarnok érintésével esetleg Vindornyaszállás és Kisgörbő községek érintésével a dunántúli helyi érdekű vasutak Zalaszántó állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú helyi érdekű vasutvonalra.

— **Laktanyaépítés Nagykanizsán.** A hadügyi kormány 1500 katonára befogadására állandó jellegű katonai laktanyát épített Nagykanizsán, amelynek felépítésével Merkl Arnold temesvári építőmester van megbízva. Az új laktanya a Telek-utca végén 11 kat. hold területen 1 1/2 millió K költséggel fog épülni. Ugyanott katonai kórházat is létesítenek négyszáz beteg elhelyezésére.

— **Borbély-segéd, ügyes munkás,** foglalkozást nyerhet Gaál Kálmánnál Székesfehérvárott.

— **Uj vasutak 1914-ben.** Az Osztrák-Magyar monarchia területén a múlt év folyamán egészben 371-98 km. hosszú vasutvonalat adtak át a közforgalomnak. — Evvel szemben 1913-ban a megnyitott vasutvonalak hossza 507 75 km.-re rugott. Az 1914-ben megnyitott vasutak közül Ausztriára 161-37 km. esik, míg Magyarországon ez 210-60 kilométert tesz ki. — A monarchia területén 3 csatlakozó vonal nyílt meg a múlt év folyamán: febr. 5-én a bécs—pozsonyi vonal, május 27-én a rudolfwert—mötling határszéli és a bubnjarci határszéli vasut. A háború befejezte után Magyarországon valószínűleg nagyszabású helyi érdekű vasutépítkezés indul meg, mert a folyó világháború teljesen beigazolta, hogy a jó vasuti összeköttetés jelentékeny tényezője a győzelemnek. — A tökéletesen előkészített és megépítésre váró vasuthálózat hossza mintegy 1000 kilométerre rug.

A gabonázérkedés ellen.

A m. kir. minisztérium 1198/1915. miniszterelnöki számú rendelete a jövőbeli termés adás-vételének tilalmáról és érvénytelenségéről a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkottott törvényekbe nyert fölhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. Tilos és semmis az olyan szerződés, amely a magyar szent korona országában az 1915. évben betakarítandó következő mezőgazdasági terményeknek, úgymint búzának, rozsának, kétszeresnek, árpanak, zabnak, tengerinek, hüvelyeseknek, repcének, olajmagvaknak és burgonyának általában történő vagy az ily termés reményének meghatározott áron való adás-vételére vonatkozik.

Ez a tilalom a főntebb föl nem sorolt mezőgazdasági és a kertészeti terményeknek, különösen a borknak és a gyümölcsöknek adás-vételére nem terjed ki.

2. §. További intézkedésig tilos az 1. §. első bekezdésében felsorolt, a magyar szent korona országában az 1915. évben betakarítandó mezőgazdasági terményeknek az 1. §. alá nem eső módon történő előre eladása és vétele is. Az ennek ellenére létrejött ügyletek semmisek.

Az első bekezdésben foglalt rendelkezések kiterjednek a buza, a rozs, a kétszeres, az árpa, a zab és tengeri összes örleményeire is.

3. §. Aki az 1. vagy 2. §. rendelkezését megszegi, ily tiltott ügyletet közvetít, vagy megkötésében közreműködik, kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, az 1912: LXIII. t.-c. 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914: L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

4. §. Az 1. és 2. §. rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépte előtt létrejött ügyletekre is alkalmazni kell. Az ily ügyletek alapján adott vételár-előlegek és egyéb szolgáltatások visszakövetelhetőek.

A 3. §. rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépte előtt elkötött cselekményekre nem lehet alkalmazni.

5. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya — amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott ügyletekre vonatkozik — Horvát-Szlavonországra is kiterjed.

Ez a hasznos rendelet tehát utját vágja a gabonáár erőszakos, mesterséges felhajtásának s fékezi egytuttal majd a lisztpekulációt is.

A németországi katolikus Népszövetség munkája. A németországi katolikus Népszövetség, a *Volksverein für das katholische Deutschland*, a háború kitörése óta fokozott buzgalommal dolgozik a megváltozott viszonyok közt a német nép hitéleti, gazdasági és általános kulturális érdekei előmozdításán. Amint a háború kitörése után a közlekedési viszonyok nehézségei némileg javultak, a birodalom minden részében hazafias gyűléseket, konferenciákat rendezett, amelyekben a hatóság képviselői, a papság és a tanítóság rendszerint résztvettek. A gyűlésekben a Népszövetség kiküldöttei a világháború jelentőségét, a háborús jótékonyág kérdését s az ipari és mezőgazdasági munka akadályaitalan folyásának a fontosságát fejtegették és különösen súlyt helyeztek arra, hogy a népet az elemleges biztosításáról kioktassák.

A háború korlátozta a Népszövetséget rendszeres tevékenységének a kifejtésében és ezért a Népszövetség annál nagyobb súlyt helyezett arra, hogy különböző háborús íráások terjesztésével felvilágosítsa, oktassa és bátorítsa a népet. Március végéig a Népszövetség 1,500,000 tábori levelet, 910,000 hadi levelet és 300,000 egyéb időszervi kiadványt terjesztett a nép körében. A hadi levelek a városi és falusi népet a gazdasági életben való kitartás kötelességéről és a hadi intézkedéseknek a mezőgazdasági életre való jelentőségéről oktatták ki. A Népszövetség által rendezett háborús előadások közül 9 füzetben is megjelent és ebből mintegy 33,000 forog a nép kezében. Ezekben az előadásokban arról van szó, miként folyt a legutóbbi évszázadokban a világpolitika, különösen pedig mi volt ellenségeink politikája; mi volt Németország szerepe és jelentősége a világpolitikában, melyek azok a gazdasági és kulturális javak, amelyekért küzdünk és végül két előadás a népelemzés kérdéséről szólott. A hadi törvények és intézkedések népies ismertetése 10,000 példányban terjedt el. A mezőgazdasági, kézműves és kereskedői kérdéseknek a háborúhoz való viszonyáról szintén kiadott a szövetség egy-egy füzetet. Az *Arbeiter Wohl* nevű szövetség háborús háztartási utasításait 123,000 példányban terjesztette a Népszövetség. Ezenkívül hetenkint 350 laphoz elküldötte a *Sozialpolitische Korrespondenz* című kiadványát, amelyben 5—6 cikk foglalkozott időszervi kérdésekkel.

A Népszövetségnek a háborúban való tevékenységét a hatóságok többször elismerően méltányolták. A porosz kereskedelmi miniszter különösen azért a felvilágosító tevékenységért adózott meleg elismeréssel a Népszövetségnek, amelyet ez a népelemzés biztosítása érdekében fejtett ki. A hadi levelekből a hatóságok maguk terjesztettek több százezer példányt. A porosz belügyminisztérium a háborús háztartási utasításokból 50,000 példányt vett át. A porosz kultuszminisztérium pedig melegen ajánlotta az iskolai hatóságok figyelmébe azt a füzetet, amelyet a Népszövetség a tanítók számára adott ki. Ebből a füzetből, amelynek a címe *Wie erzieht die Schule die Jugend zum sparsamen Brotverbrauch*, eddig 13,000 példány fogyott el.

A német-katolikus Népszövetség a háború kezdete óta fojlyvást arra törekedett, hogy a hadbavonultakkal megtartsa az összeköttetést és hogy kulturális és hitéleti szükségletüket kellőképpen kielégítse. Ezért eddig öt tábori levelet adott ki számukra és a levelekből 1,500,000 példányt küldött a harcterre. Kiadott ezenkívül egy imakönyvet, *Das Feldgebet. Ein Andachtsbüchlein für unsere Krieger* címmel. Ebből 110,000 forog a harcosok kezében. A Népszövetség saját tevékenységén kívül súlyt helyezett arra is, hogy erejéhez mérten segítségére siessen a többi katolikus szervezethez is. Ezért nyomdáját és íróit rendelkezésére bocsátotta a berlini *Katholischer Caritasverband*-nak, amely hetenkint 90,000 példányban kiadja a *Heimatsgruss* című röpiratot, mely a harcterén és a kórházban lévő katonáknak szól. A máltai lovagrend áldozatkészsége folytán a Caritasverband a Népszövetség kiadásában megjelent Dimmler-féle *Lukas-Evangelium*-ból 180,000 példányt küldött a harcterre és a lazarettokba.

Valamennyi német szervezet közül a Népszövetség az egyedüli, amely ilyen hatalmas arányban tudja a nép legszélesebb körében a győzelem-akarást erősíteni, a kitartást és bátorságot fokozni s a lelki egyensúlyt megtartani. A német katolikus Népszövetség mai eredményei mutatják, mily hasznos és szükséges volt eddigi tevékenysége. A 25 éves munka most termi legszebb gyümölcsét.

A háború krónikája.

Április 11. Galícia földjén heves harcban sikeresen küzdünk az orosz seregekkel. Német csapatok Talhoikától északra elfoglaltak egy az oroszok által makacsul védett magaslati állást. Az Opor völgyében és a Strij forrás-vidéken állásainkon megtörték a heves orosz támadások. Az ellenséget súlyos veszteség érte. Tegnapi 2150 orosz fogtunk el és 15 géppuskát zsákmányoltunk. Szövetségünk Kalvaria vidékén az ellenség súlyos veszteségeit minden támadást visszaverte.

A franciák az egész vonalon folytatják támadó kísérleteiket és mindenütt kudarc éri őket. Helyenként igen nagy a veszteségük. A német jelentés több francia támadás összeomlásáról és egész csapatok megsemmisüléséről ad hírt.

Április 12. A mai hivatalos jelentés szerint a Beszkidekben nyugalom van. A Kárpátokban még tart a harc. Az uszoki szorostól keletre ismét 9 tisztet, 713 főnyi legénységet fogtunk el és 2 géppuskát zsákmányoltunk. A harcter többi részén nem történt nevezetesebb esemény. Szövetségünk több helyen visszaverték az oroszokat.

A Maas és a Mosel közt, valamint Flireytől északra igen súlyos veszteség érte a franciákat. A német jelentés számadataiból következtetni lehet a veszteség nagyságára. A harc a német fegyver győzelmével végződött. Masutt is mindenütt kudarc éri a franciák támadásait.

Április 13. Az egész kárpáti fronton megakadt az orosz támadás. Az oroszok sehol sem boldogulnak. Minden támadásukat nagy veszteségükkel visszavertük, több állásukat elfoglaltuk és sok ezer foglyot ejtettünk. Tegnapi is az uszoki szorostól keletre az oroszok nagy veszteségével visszavertük az ellenséges támadást és 820 orosz fogtunk. Szövetségünk Marianpóltól keletre 9 tisztet és 1350 főnyi legénységet fogott el.

Április 14. A mai hivatalos jelentés is hirdeti, hogy az oroszok támadása a Kárpátokban az egész arcvonalon megállott. A legutóbbi orosz próbálkozás az uszoki szorosnál folyt, de az oroszok minden támadását itt is visszavertük. Az oroszokat igen nagy veszteség érte.

Április 15. Az oroszok nagy támadásának megállítására óta a Kárpátokban jobbra csak tüzérségi harc van. A hivatalos jelentés azonban újabb sikerről is ad hírt, amelyet „vitéz magyar gyalogezredek” vívtak ki. A 19. és 26. számú ezredek az uszoki szorostól északnyugatra kiterjedt orosz hadállást elfoglalták.

Április 16. A helyzet a kárpáti arcvonalon az oroszok nagy támadásának megállása óta egyforma: sok helyen nyugalom van, néhol ágyuharc és itt-ott új támadást próbálnak az oroszok. Tegnapi is Strij közelében támadta meg nagyobb orosz erő a mi hadállásainkat. Az ellenséget nemcsak visszavertük, hanem ellentámadással elfoglaltunk egy fontos magaslatot.

A franciák új nagy támadásukat a folytonos balsiker ellenére is folytatják. A támadás mindenütt meghiúsul és a legutóbb helyen súlyos veszteség éri a támadó franciákat.

IRODALOM.

* **Háborus idők imakönyve.** Pázmány Péter nyomán összeállította a Szt. István Társulat. Ami bátorítja, a harcost s megvigasztalja az itthonmaradottat, ami telemel és erősít, azt Pázmány Péter csodatapasztalatán szep imádságos könyvéből mind összegyűjtötte a Szent István Társulat a Háborus idők imakönyvében. Pázmány gyönyörű magyar nyelven, a nagy primás végtelen erős hitével és rendíthetetlen bizalmával szól ez az imakönyv a küzdő harcoshoz és a szomorú itthonlevőkhöz. S van-e valaki széles e hazában, kiknek ne lenne bánata és rá ne szorulna lelket felemelő, bátorító, vigasztaló jóbarátja? Szülő, hitves, gyermek egymásba borulva zokognak a háboru szenvedései alatt. És ekkor bekopogtat a lakásba egy olyan könyv, amelynek jobban és kifejezőbben nem szótak még lélekhez, nem vigasztaltak még szenvedőt. Pázmány Péter gyönyörű imáit, az áhitat szellemét, az otthonmaradt és a harcos lélekemelő esdekletét hozza ez az imakönyv, amelyben az van, amit szívünk érez s lelkünk sugall. Szinte érezzük, hogy az áhitat szárnyain emelkedünk az ég felé, lelkünk megkönnyebbül, ha elolvassuk. S Pázmány Péter századokat áthidaló szelleme új erővel nyilatkozik meg az imádságos könyv végén, ősz királyunk egy hosszú élet sok tapasztalatán át feltörő, megnyugvásért és áldáshozó bekeért könyörgő fohászában, szövetségesünknek, a német császárnak férfias és a mindnyájunkkal rendelkező hatalom hódoló tiszteletében megerősödött biztató szózatában, továbbá Csernoch János hercegprimásnak, Prohászka Ottokárnak, Giesswein Sándornak és Mihályi Akosnak felkeltő, felemelő és meggyőző imádságaiban. Hozassa meg mindenki ezt az imakönyvet, melyet izléssel és bámulatosan olcsón állított ki a Szent István Társulat. Csinos vászonkötésben mindössze 1 korona, gyémántkiadása elegáns bőrkötésben 2 korona. Megrendelhető a Szent István Társulat könyvkereskedésében: Budapest, IV. Kecskemeti-utca 2.

* **A „Vasárnapi Ujság”** április 11-iki számának képei között nagy feltűnést fognak kelteni a Pzenysli elcsere voaiköz képek, de a többi kép is, a kárpáti és az orosz-nyelviországi harcokból, megannyi új érdekesség. Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György és Strug Andráshoz regénye. Szóllósi Zsigmond tárczája. Egyéb közlemények: a háboru napjai s a rendes hetü rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték. — A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre 5 kor., a „Világ-kronika”-val együtt 6 kor. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

A franciák Lourdesben.

Érdekes megfigyeléseket tehetünk ilyen alkalomkor a franciák házi életét illetőleg. Ugy szeretnek élni és úgy is élnek ilyenkor is, akárcsak, családi otthonukban. Mert bizonyos, hogy azok a nagyszámú francia családok, melyek papjaik vezetése mellett gyerekestül ide zárandokolnak, még eredeti típusai azoknak a régi szabású, istenféle francia családoknak, melyek egyenként és összességükben megőrizték a modern idők viharai és szépségei közepette is azt az igazi családias jellegét, melynek legszebb vonása volt a vallásosság. Ugy látszik, sok helyben föltalálható ez a szép vonás a francia családoknál, mert Lourdesben sok szép példáját láthatni ennek.

A Lourdesban szerzett tapasztalatok azt mutatják, hogy az új vallástalan irány rombolása még sem olyan általános Franciaországban, mint azt sokan szeretik hinni. Százai és ezrei fordulnak ott meg az olyan családoknak, akik az ellenkezőjét bizonyítják annak.

Ugyancsak tapasztalható az is, hogy az ilyen régi szabású vallásos francia családok és papjaik közt bizalmas benső viszony létezik. Kivált az idősebb papokhoz úgy ragaszkodnak, mint a gyermekek szüleikhez. Az ilyen családok minden egyes tagja, de kivált a gyermekek csüggnék rajta a szó szoros értelmében. Szavait szinte lesik és utasításait minden téren követik. Ha a francia papok nagy része ezen a téren is úgy megtette volna kötelességét, mint ahogy egyrésze megtette, akkor Franciaország vallásilag és erkölcsileg nem jutott volna oda, ahol most van.

Maga az állam és a társadalom is kiszámíthatatlan hasznát látja a régi vallásos szellem megmaradásának. Többi közt nem kellene az elnéptelenedés miatt aggódnia, mint ahogy aggódnak még az olyanok is, akik a mostani uralkodó áramlat megindítóit gyánant szerepelnek. Mert az ilyen vallásos családoknak

bőven van gyermekük. Vallásos hitük már magában kellő biztosíték arra, hogy ne féljenek a gyermektől s a neveléssel járó gondoktól és költségektől. Vallásos hitük parancsolólag teszi kötelességüké, hogy neveljenek gyermekeket, neveljenek vallásos hitben és erkölcsökben. Az ilyen családok tagjai nem olyanok, mint a többi franciák, hogy szeretik, becézik ugyan a gyermeket, de csak a másét. Nekik maguknak nem kell. Így könnyű szeretni a gyermeket, mert nem jár gonddal, költséggel és fáradsággal.

Ezek a vallásos nevelt és a modern francia vallástalan áramlattal nem uszó családok idegenben is úgy élnek, cselekednek, mint otthonukban. Étkelés előtt éppen úgy imádkoznak, akárcsak otthon, annak végeztével sem mulasztják el szokásos imájukat. Gyermekeik nevelése pedig éppen kifüggetlen, sőt példásnak mondható. Jobb, illédelmesebb és szerényebb gyerekeket kívánni se lehetne. S ezt a nagy előnyt a gondos házi nevelésnek akkor fogjuk tapasztalni legjobban, ha összehasonlítást teszünk az ilyen gyerekek és az ellenkező szellemben nevelt gyerekek közt. Mi ehhez képest az ellenkező szellemben nevelt gyerekek rakoncátlansága, engedetlensége, kényeskedése, nem ritkán szemtelensége és különösen a felnőttek iránt tanusított tiszteletlensége! Gyerek az egyik, gyerekek a másik is; vidám, élénk az egyik is, ugyanolyan a másik is, mint aminőnek a gyerekek lennie kell: de az igazi gondos és vallásos házi nevelésben részvett gyerekek mégis más anyagból van gyurva, mint az ellenkező nevelésű. Van benne bizonyos szeretetfelméltóság, mit a másiknál legtöbbször sajnálattal nélkülözünk.

Ne is beszéljünk az öregebbek iránt kötelező tiszteletéről, mert ez meg éppen botrányosan hiányzik azoknál a gyerekeknél mindig és mindenütt (nálunk is sajnos tapasztalható), akiket erre ránevelni elmulasztottak. Sajnosan tapasztalhatjuk, különösen olyanok, akiket sorsuk a pedagógiai pályára vezetett, hogy mennyire hiányzik az ifju nemzedékben már az ókori pogány világban megkövetelt tisztelet az idősebbek iránt. S ez annak a ferde nevelési iránynak tudható be első sorban, mely ma kevés kivétellel szelében-hosszában uralkodik s amelytől a magyar társadalom se tudott ment maradni. Az ilyen családi nevelési rendszer nem ismer tekintélyt és nem is oltja bele az ifju nemzedékbe a tekintély tiszteletét. A tekintély tiszteletének hiánya szüli aztán azt a fegyelmezetlenséget, melyet oly sűrűn találkozzunk az ifju nemzedék körében. Az ilyen irányban nevelt gyerek szinte kéjeleg abban, hogy büntetlenül elmulaszthatja a tiszteletnyilvánítást a legelőkelőbb állású emberek iránt is. Az ilyen nevelésű nemzedék csak kénszerből és félelemből nyilvánít tiszteletet valaki iránt, de belsőleg tiszteletlen marad mindvégig. Peldái ennek az olyan tanulók, kik látszólag tisztelettel üdvözlők tanáraikat addig, míg alájuk vannak rendelve, míg tőlük félni van okuk.

5870/1915.

Veszprémvármegye árvaszéke.

Árverési hirdetmény és feltételek.

Veszprémvármegye árvaszéke közhírré teszi, hogy Balatonkenese községitelőség Fischer Mária, Miklós, Erzsébet és Károly kiskorúak tulajdonát képző alább részletezett ingóságai 1915. évi ápril. hó 26. napjának d. e. 9 órakor, Balatonkenese községházánál nyilvános árverésen eladtnak.

Eladás alá kerül 1 drb 8 lóerejű gépkazán és Nikolson Schuthlevort féle 8 lóerejű gözcséplő-gép 3500 kor., 1 drb 4 lóerejű gépkazán és Forster féle 4 lóerejű gözcséplő-gép 2000 kor., 1 drb centrifugál szivattyú 200 kor., 1 drb tengeri zsmoroló 80 kor., 1 drb olajpogácsa törő 50 kor., 1 drb rosta elevator 20 kor., 1 drb százados mérleg 100 kor., 8 drb. vetőgép 92 kor. 50 fill., 2 drb. fűkaszálogép á 200 kor., 23 drb zak eke á 25 kor., 6 drb kettős eke á 28 kor., 4 drb hármass eke (szőlőművelésre) á 20 kor., 200 hektoliter üres hordó literenként 4 fillér. Ezen kívül szekerek, kocsik, föld és szőlőművelési eszközök.

Becsérték leend a kikialtási ár. Az árverési cselekmény befejezése után az ingóságok a legtöbbet igényőnek a vételár ellenében átadtnak, kik tartoznak az ingóságokat az átadástól számított 3 nap alatt elszállítatni.

Veszprém, 1915. ápril. 12.

Veszprémvármegye árvaszéke.

Takách, elnök.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Szóllósi Teréz fia Dezső György r. kath. — Molnár Ilona leánya Margit r. kath. — Hilbert Ferenc és Divéky Elvira fia Gábor r. kath. — Abrahám János és Vig Anna fia János Géza r. kath. — Selem József és Török Maria leánya Magdolna Margit r. kath. — Drexler Gyula és Róka Erzsébet leánya Ilona r. kath. — Hajagos János és Bocskai Maria leánya Ilona r. kath. — Honyecz György és Popladek Anna leánya Irén Anna r. kath. — Hegedüs János és Orbán Katalin fia Béla Mihály r. kath. — Lennert Sebestény és Heizer Terézia leánya Ilona r. kath. — Kiss József és Rosztovics Terézia fia József r. kath.

Halálozás.

Mészáros Mária r. kath. 1 hónapos. — Özv. Nagy Jánosné Majnovics Katalin r. kath. 93 éves. — Özv. Heiter Mátyásné Czeller Rozália r. kath. 64 éves. — Gerván Mária r. kath. 70 éves. — Kalmár József r. kath. 64 éves. — Rigler Ferenc r. kath. 74 éves. — Molnár Mihály r. kath. 5 hónapos. — Végh Mihály r. kath. 7 hónapos. — Özv. Kecskeméthy Albertné. Kovács Terézia r. kath. 69 éves.

Házasság.

Horváth János r. kath. és Steszina Karolina r. kath. — Vöröskú János r. kath. és Galambos Teréz r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

regi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak specialis készítője.

Számítalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Hentesáru

1 kg. csemege-szalonna 4— korona
1 kg. debreczeni kalbász 3 kor. 50 f.
1 kg. nyári szalámi . . 3 kor. 20 f.

Kitünő árut szállit!

Ab Veszprém. — Czim:

ZSIDY ISTVÁN

zsir- és kolbászárugyára

Győr, Kossuth Lajos-utca 108. szám.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legregibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SULY LÁSZLÓ.

